

Činnost jednatele a jeho případná trestněprávní odpovědnost

Posuzuje-li se činnost jednatele při jednání jménem společnosti, ale i v rámci obchodního vedení, z hlediska jeho trestněprávní odpovědnosti, je třeba zvažovat povahu takového jednání z hlediska všech v úvahu přicházejících právních kvalifikací, a to nejen souhrnně, ale i jednotlivě ke každému konkrétnímu jednání kladenému jednateli za vinu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 5 Tdo 894/2009, ze dne 26.8.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného Ing. J. P., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 2 To 37/2009, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Šumperku pod sp. zn. 3 T 77/2006, tak, podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušuje usnesení Krajského soudu v Ostravě -pobočka v Olomouci ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 2 To 37/2009, a rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 12. 2008, sp. zn. 3 T 77/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se Okresnímu soudu v Šumperku přikazuje, aby věc obviněného Ing. J. P. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 3 T 85/2004, byl obviněný Ing. J. P. uznán pod body 1) i 2) vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák., a za tyto trestné činy byl odsouzen podle § 248 odst. 3 tr. zák. k trestu odnětí svobody v trvání 30 měsíců, jehož výkon mu byl podle § 58 odst. 1 a § 60a odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu 3 roků za současného vyslovení dohledu nad obžalovaným. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. byla obviněnému uložena povinnost nahradit škodu poškozené obchodní společnosti F. M., s. r. o., se sídlem ul. D., D., ve výši 1.142.198,- Kč. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byla poškozená obchodní společnost F. M., s. r. o., se sídlem ul. D., D., se zbytkem svého nároku na náhradu škody odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních. Tento rozsudek napadl obviněný odvoláním, o němž Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl usnesením ze dne 22. 4. 2005, sp. zn. 2 To 335/2005, tak, že je podle § 256 tr. ř. jako nedůvodné zamítl. Proti uvedenému usnesení odvolacího soudu ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 3 T 85/2004, podal obviněný Ing. J. P. prostřednictvím obhájce JUDr. J. S. dovolání z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., o němž Nejvyšší soud rozhodl tak, že z podnětu tohoto mimořádného opravného prostředku zrušil usnesení Krajského soudu v Ostravě - pobočka v Olomouci ze dne 22. 4. 2005, sp. zn. 2 To 335/2005, a rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 3 T 85/2004, a Okresnímu soudu v Šumperku přikázal, aby věc obviněného Ing. J. P. v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

V novém řízení pak Okresní soud v Šumperku uznal rozsudkem ze dne 15. 12. 2008, sp. zn. 3 T 77/2006, obviněného Ing. J. P. vinným jednak trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. a jednak trestným činem zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák., jichž se dopustil tím, že

v období od 1. 1. 2002 do 2. 3. 2003 v D., okres Š., jako ředitel a zároveň jednatel obchodní společnosti F. M., s. r. o., se sídlem ul. D. v D., postupně vybíral z účtu uvedené obchodní společnosti, vedeného u K., a. s., pobočka Š., expositura Z., finanční hotovost do celkové výše 6.196.323,- Kč na provoz společnosti, finanční hotovost vybranou z účtu vkládal do pokladny společnosti, odkud ji postupně vybíral k provozním účelům, avšak v pokladně společnosti z celkově vybrané hotovosti řádně nevyúčtoval částku ve výši 1.142.198,21 Kč, když částku 320.000,- Kč neoprávněně zapůjčil M. D. a částku 822.198,21 Kč řádně nevyúčtoval a jednal takto v rozporu s ustanovením § 7 odst. 1, § 7 odst. 4, § 8 zákona číslo 563/1991 Sb., ač byl povinen řádně spravovat cizí majetek, jak mu ukládá ustanovení § 134, § 135 ve spojení s § 194 odst. 5 obchodního zákoníku.

Výše popsaným jednáním si obviněný podle nalézacího soudu jednak přisvojil cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobil tak škodu nikoli malou, a jednak nevedl účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač k tomu byl podle zákona povinen, a ohrozil tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně.

Za uvedené trestné činy byl obviněnému uložen podle § 125 odst. 1 a § 35 odst. 1 tr. zák. úhrnný trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců, přičemž podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 2 roků.

Dále byl obviněný podle § 226 písm. b) tr. ř. zproštěn obžaloby pro skutek, spočívající v tom, že dne 6. 9. 2002 jako jednatel a zároveň ředitel společnosti F. M., s. r. o., se sídlem ul. D v D., dal z titulu své funkce v Z. bez vědomí majitele společnosti příkaz k bezhotovostnímu převodu finančních prostředků ve výši 4.000 EUR (dle kurzu ke dni 6. 9. 2002 stanoveného na částku 30,185 Kč za 1 EUR, rovnající se částce ve výši 120.740,- Kč) z účtu uvedené společnosti číslo ..., vedeného u K. b., a. s., Z., na účet jeho fyzické osoby, označený J. P., číslo účtu ..., vedený u K. b., a. s., Z., takto neoprávněně převedené finanční prostředky ze svého účtu obžalovaný vybral a použil pro svoji potřebu, přičemž po odvolání z funkce jednatele ke dni 25. 3. 2003 provedl dne 3. 4. 2003 bezhotovostní převod finanční hotovosti ve výši 120.000,- Kč z účtu své fyzické osoby číslo ..., vedeného u K. b., a. s., na účet obchodní společnosti F. M., s. r. o., číslo ..., vedeného u K. b., a. s., pobočka Š., expositura Z., tím tedy obžalovaný v době od 6. 9. 2002 do 3. 4. 2003 pro svoji potřebu neoprávněně nakládal s předmětnou finanční hotovostí, která mu byla z titulu jeho funkcí dána do dispozice a takto jednal ke škodě obchodní společnosti F. M., s. r. o., se sídlem ul. D. v D.

Proti rozsudku Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 12. 2008, sp. zn. 3 T 77/2006, podal obviněný Ing. J. P. odvolání, o němž Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl usnesením ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 2 To 37/2009, tak, že odvolání jako nedůvodné podle § 256 tr. ř. zamítl.

Uvedené usnesení odvolacího soudu ve spojení s rozsudkem Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 12. 2008, sp. zn. 3 T 77/2006, napadl obviněný Ing. J. P. prostřednictvím obhájce JUDr. J. S. dovoláním z důvodu uvedeného v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

Obviněný ve svém mimořádném opravném prostředku nejprve shrnul dosavadní průběh trestního řízení, a dále již směřoval námitky k jednotlivým trestně právním kvalifikacím jeho jednání. Takto k trestnému činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. uvedl, že jeho jednáním nebyla ve skutečnosti způsobena společnosti F. M., s. r. o., škoda, ani ke způsobení škody toto jednání nesměřovalo. Majetek předmětné společnosti se totiž poskytnutím uvedené půjčky nezmenšil, neboť místo finančních prostředků ve výši 320.000,- Kč se předmětná společnost stala vlastníkem pohledávky ve výši 320.000,- Kč za M. D. Okresní soud se nevyjádřil k zásadní právní otázce, zda smlouva o půjčce mezi společnostmi F. M., s. r. o., a M. D. je platná či nikoli. Přitom z hlediska platnosti smlouvy o půjčce je nepodstatné, že byla původně uzavřena pouze v ústní formě a teprve dodatečně byl stvrzen její obsah v písemné formě. Taktéž je z hlediska platnosti nerozhodné, zda byl

či nebyl stanoven termín splatnosti půjčky. Obviněný taktéž nesouhlasí s názorem, že půjčka M. D. nesouvisela s předmětem podnikání výše jmenované společnosti, protože právě tato souvislost je dána tím, že M. D. byl jedním z klíčových zaměstnanců společnosti v době, kdy ředitelem a jednatelem této společnosti byl obviněný, tato společnost se nacházela v krizové ekonomické situaci a pro přežití společnosti, o které obviněný usiloval, bylo zcela nezbytné udržet ty zaměstnance, kteří kvalitně pracovali a zajišťovali výrobní činnost. Tato půjčka tedy měla stabilizační charakter a v podnikové praxi taková půjčka není ničím neobvyklým. K platnosti smlouvy o půjčce také nebyl potřebný ani souhlas majitele společnosti, jak tvrdí soudy v napadených rozhodnutích, protože z příslušných ustanovení obchodního zákoníku nelze v žádném případě dovodit, že by majitel obchodního podílu měl rozhodovací pravomoc při uzavírání právních úkonů společnosti. Neomezené jednatelem oprávnění přísluší statutárnímu orgánu společnosti, tedy v případě společnosti s ručením omezeným jejímu jednatele, kterým byl v nyní posuzovaném případě právě dovolatel.

Ve vztahu k právní kvalifikaci jeho jednání též jako trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. obviněný zejména uvedl, že nezpochybňuje, že skutečně ve své funkci jednatele a ředitele společnosti F. M., s. r. o., jednal v rozporu s předpisy o vedení účetnictví, avšak je přesvědčen, že tímto jednáním nespáchal trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění, neboť svým protiprávním jednáním nezpůsobil následek tohoto trestného činu, tedy neohrozil majetková práva jiného ani včasné a řádné vyměření daně. Okresní soud ve výroku svého rozsudku neuvádí žádné skutkové okolnosti, které by mohly být posouzeny jako následek takového činu. Pokud pak v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že došlo k ohrožení práv společnosti, která mohla v dalším období uplatňovat ztrátu ze svého podnikání v daňovém přiznání, je pak nutno vzít v úvahu, že se jednalo o zcela hypotetickou možnost uplatnění účetnictvím neevidované další ztráty v dalších obdobích ke snížení daňového základu, neboť společnost F. M., s. r. o., vykazovala soustavně vysoké ztráty (ve sledovaném období 1.846.731,- Kč), takže případná další ztráta nemohla nijak reálně ovlivnit daňové povinnosti předmětné společnosti F. M., s. r. o. Odvolatel tak má za to, že zákonný znak ohrožení majetkových práv jiného, které je jedním z obligatorních znaků skutkové podstaty trestného činu podle § 125 tr. zák., nebyl v daném případě naplněn, neboť toto ohrožení musí mít reálný základ a nemůže se jednat pouze o hypotetickou možnost, která je vzhledem ke konkrétním hospodářským poměrům obchodní společnosti v podstatě neuskutečnitelná.

V poslední části svého mimořádného opravného prostředku pak dovolatel namítl, že soudy se nezabývaly ani otázkou úmyslného zavinění ve vztahu k ohrožovacímu následku, neboť ze žádného z provedených důkazů nelze dovodit vědomí obviněného o tom, že vadným vedením účetnictví by mohl ohrozit majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně.

V závěru svého dovolání obviněný Ing. J. P. navrhl, aby Nejvyšší soud České republiky rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 2 To 37/2009, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, již bylo dovolání obviněného Ing. J. P. doručeno ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř., se k němu vyjádřila tak, že soudy v rozhodnutí, proti nimž nyní podané dovolání obviněného směřuje, respektovaly všechna hlediska, která byla v souvislosti s danou problematikou vyjádřena v předchozím rozhodnutí Nejvyššího soudu, čemuž koresponduje zejména zprošťující výrok. Pokud jde o výrok o vině, nelze nezmínit, že skutková věta nikoli zcela dostatečně vystihuje okolnosti korespondující znaku „a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně“, jak je uvedeno ve větě právní. Obviněný tento nedostatek nečinil předmětem svých dovolacích námitek. Dokazování, jak shora uvedeno, bylo tímto směrem vedeno a obviněný toliko polemizuje s hodnocením provedených důkazů, zejména závěrů znaleckého posudku, na základě kterých krajský soud na straně 4 odůvodnění svého rozhodnutí dovodil a konkretizoval, jaká majetková práva ve smyslu ustanovení § 125 tr. zák. byla jednáním obviněného ohrožena. Státnímu

zastupitelství nepřisluší namítané právní vady rozšiřovat o jiné skutečnosti, než dovolatel konkrétně uvedl. Za právně relevantní lze považovat pouze tu část dovolání obviněného, v níž uvedl, že u něho zcela absentuje úmysl způsobit na svěřeném majetku škodu, který je mimo jiné vyžadován zákonem pro naplnění skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Na tom místě je třeba zdůraznit, že judikatura Nejvyššího soudu vychází z názoru, že opakuje-li obviněný v dovolání v podstatě jen námitky uplatněné již v řízení před soudem prvního stupně a v odvolacím řízení, se kterými se soudy obou stupňů dostatečně a správně vypořádaly, jde zpravidla o dovolání zjevně neopodstatněné ve smyslu § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. (srov. rozhodnutí publikované v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, svazek 17/2002, č. 408). K takovému závěru dospěla státní zástupkyně i v případě výše citované hmotně právní námitky obviněného.

Vzhledem ke shora uvedenému státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství navrhla, aby Nejvyšší soud České republiky rozhodl podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. a dovolání obviněného odmítl. Současně navrhla, aby tak Nejvyšší soud učinil za podmínek uvedených v ustanovení § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze takové podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. Dále zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.), přičemž splňuje i obsahové náležitosti dovolání (§ 265f tr. ř.).

Protože dovolání lze podat jen z důvodů taxativně vyjádřených v § 265b tr. ř. Nejvyšší soud dále posuzoval, zda obviněným vznesené námitky naplňují jím uplatněný dovolací důvod, a shledal, že dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. byl uplatněn v souladu se zákonem vymezenými podmínkami.

Dříve než se Nejvyšší soud v souladu s ustanovením § 265i odst. 3 tr. ř. mohl zabývat přezkoumáním zákonnosti a odůvodněnosti těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů, uvedených v dovolání, jakož i řízením napadené části rozhodnutí předcházejícím, zkoumal, zda nejde o dovolání zjevně neopodstatněné, což je důvodem odmítnutí dovolání podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř., přičemž tento důvod pro odmítnutí dovolání neshledal.

Nejvyšší soud neshledal důvody podle § 265i odst. 1 tr. ř. pro odmítnutí dovolání obviněného, a proto přezkoumal podle § 265i odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž bylo toto dovolání podáno, v rozsahu a z důvodů uvedených v dovolání, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející. K vadám výroků, které nebyly dovoláním napadeny, Nejvyšší soud přihlížel, jen pokud by mohly mít vliv na správnost výroků, proti nimž bylo podáno dovolání.

Obviněný Ing. J. P. uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., v němž je stanoveno, že tento důvod dovolání je naplněn tehdy, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. V rámci takto vymezeného dovolacího důvodu je možné namítat buď nesprávnost právního posouzení skutku, tj. mylnou právní kvalifikaci skutku, jak byl v původním řízení zjištěn, v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva, anebo vadnost jiného hmotně právního posouzení. Z takto vymezeného dovolacího důvodu vyplývá, že důvodem dovolání ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být nesprávné skutkové zjištění, a to přesto, že právní posouzení (kvalifikace) skutku i jiné hmotně právní posouzení vždy navazují na skutková zjištění vyjádřená především ve skutkové větě výroku o vině napadeného rozsudku a blíže rozvedená v jeho odůvodnění. V rámci dovolání podaného z důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je možné na skutkový stav poukázat pouze z hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně

kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. Z těchto důvodů nemohl Nejvyšší soud přihlížet k samotným skutkovým námitkám obviněného týkajícím se odlišného hodnocení důkazů a z nich vyplývajících jiných skutkových okolností případu uplatněných ze strany obviněného.

Ohledně právní kvalifikace jeho jednání jako trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. v rozsudku soudu prvního stupně obviněný Ing. J. P. ve svém dovolání uplatnil z hlediska jím uvedeného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. právní námitku týkající se toho, že jeho jednání nenaplnuje zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., zejména proto, že v popisu skutku nejsou zdaleka vyjádřeny všechny zákonné znaky tohoto trestného činu. Zvláště nebyla jeho jednáním předmětné společnosti způsobena škoda ani ke škodě jeho jednání nesměřovalo, navíc se soud ani nezabýval otázkou úmyslného zavinění. K tomu dále dovolatel v podrobnostech uvedl, že majetek předmětné společnosti se poskytnutím uvedené půjčky nezmenšil, neboť místo finančních prostředků ve výši 320.000,- Kč se předmětná společnost stala vlastníkem pohledávky ve výši 320.000,- Kč za M. D. Z hlediska platnosti smlouvy o půjčce je nepodstatné, že byla původně uzavřena pouze v ústní formě a teprve dodatečně byl stvrzen její obsah v písemné formě. Taktéž je z hlediska platnosti nerozhodné, zda byl či nebyl stanoven termín splatnosti půjčky. Obviněný taktéž nesouhlasí s názorem, že půjčka M. D. nesouvisela s předmětem podnikání výše jmenované společnosti, protože právě tato souvislost je dána tím, že M. D. byl jedním z klíčových zaměstnanců společnosti v době, kdy ředitelem a jednatelem této společnosti byl obviněný, tato společnost se nacházela v krizové ekonomické situaci a pro přežití společnosti, o které obviněný usiloval, bylo zcela nezbytné udržet ty zaměstnance, kteří kvalitně pracovali a zajišťovali výrobní činnost. Tato půjčka tedy měla stabilizační charakter a v podnikové praxi taková půjčka není ničím neobvyklým.

Trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. spáchá ten, kdo si присvojí cizí věc, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou. Podle odstavce 2 téhož ustanovení bude pachatel potrestán, pokud způsobí činem uvedeným v odstavci 1 § 248 tr. zák. nikoli malou škodu.

Prisvojením svěřené cizí věci ve smyslu § 248 odst. 1 tr. zák. se nerozumí získání takové věci do vlastnictví, neboť trestným činem nelze nabýt vlastnického práva, ale získání možnosti neomezené dispozice s takovou věcí. Prisvojení znamená zároveň vyloučení dosavadního vlastníka nebo faktického držitele z držení, užívání a nakládání s věcí. Pachatel s věcí nebo jinou majetkovou hodnotou naloží v rozporu s účelem, k němuž mu byla cizí věc nebo jiná majetková hodnota dána do opatrování nebo do dispozice, a to způsobem, který maří základní účel svěřeni. Pachatel získává možnost neomezené dispozice s cizí věcí, není však rozhodné, jak poté s takovou věcí, která mu byla svěřena, skutečně nakládá. Prisvojení je tedy takové nakládání pachatele s věcí nebo jinou majetkovou hodnotou, které má trvale vyloučit svěřítele s dispozice s věcí nebo jinou majetkovou hodnotou (v tom se zpronevěra odlišuje od neoprávněného užívání cizí věci podle § 207 odst. 1 alinea 2). Viz k tomu č. 21/2002-II. a č. [6/2003](#) Sb. rozh. tr.

Jak Nejvyšší soud uvedl již ve svém předchozím rozhodnutí v této věci, tyto obecné závěry o prisvojení svěřené cizí věci je třeba vždy aplikovat na konkrétně zjištěné okolnosti posuzovaného případu. V této trestní věci obviněný nakládal s finančními prostředky obchodní společnosti F. M., s. r. o., které měl podle výroku o vině zpronevěřit jako ředitel a zároveň jednatel této obchodní společnosti. Je třeba se proto k shora uvedené námitce obviněného zabývat především tím, zda jeho jednání spočívající v nakládání s finančními prostředky uvedené společnosti lze ještě podřadit pod výkon zejména jednatelského oprávnění obviněného v této společnosti a případně, pokud došlo k jeho překročení, posoudit, zda ve vztahu k uvedeným finančním prostředkům šlo o jejich prisvojení, anebo zda tímto jednáním obviněný spíše neporušil povinnost jednat s odbornou péčí řádného hospodáře, jak to jednateli jako statutárním orgánu ukládá obchodní zákoník, anebo zda vůbec jde

o jednání, které by zakládalo trestní odpovědnost. Dovolatel totiž důvodně zdůraznil, že z obecného hlediska nelze říci, že by jako jednatel společnosti s ručením omezeným nemohl v žádném případě poskytnout některému zaměstnanci společnosti půjčku, a taktéž lze obecně přisvědčit jeho tvrzení, že poskytování takových půjček, nazývaných dovolatelem jako „stabilizační“, není v podnikové sféře ojedinělým jevem. Z povahy věci tedy není poskytnutí půjčky některému zaměstnanci, u něhož je to odůvodněno jeho mimořádnou potřebou a není to v rozporu s poměry a finanční situací společnosti, jednatelem a ředitelem společnosti jednotlivým zaměstnancům vyloučeno.

Obviněnému je ve skutkové větě výroku o vině rozsudku Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 12. 2008, sp. zn. 3 T 77/2006, kladeno za vinu jednání, spočívající v tom, že „ ... jako ředitel a zároveň jednatel obchodní společnosti F. M., s. r. o., ... postupně vybíral z účtu uvedené obchodní společnosti vedeného u KB, a. s., ... finanční hotovost do celkové výše 6.196.323,- Kč na provoz společnosti, finanční hotovost vybranou z účtu vkládal do pokladny společnosti, odkud ji postupně vybíral k provozním účelům, avšak v pokladně společnosti z celkově vybrané hotovosti řádně nevyúčtoval částku ve výši 1.142.198,21 Kč, když částku 320.000,- Kč neoprávněně zapůjčil M. D. a částku 822.198,21 Kč řádně nevyúčtoval a jednal takto v rozporu s ustanovením § 7 odst. 1, § 7 odst. 4, § 8 zákona číslo 563/1991 Sb., ač byl povinen řádně spravovat cizí majetek, jak mu ukládá ustanovení § 134, § 135 ve spojení s § 194 odst. 5 obchodního zákoníku.“

Z přiloženého spisového materiálu, zejména pak z odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, vyplynulo, že tento provedl po předchozím vrácení věci dovolacím soudem rozsáhlé doplnění dokazování ve směrech naznačených Nejvyšším soudem. Při shrnutí závěrů z doplnění dokazování vyplývajících pak soud na straně 7 v odůvodnění zkonstatoval, že svědek M. D. přiznal, že mu byly půjčeny z firmy peníze, celkem ve výši 320.000,- Kč, nebylo to naráz, bylo to po jednotlivých částkách. Tyto peníze mu půjčoval obviněný a svědek nic nepodepisoval. Byli dohodnuti, že je bude splácet, zatím však nesplatil nic. Smlouvu o půjčce podepisoval až v březnu roku 2003, v době, kdy ze společnosti odcházel, neboť také dostal výpověď spolu s obviněným. O vrácení peněz s ním nikdo nejednal. Na straně 8 odůvodnění pak soud uvedl, že si vyžádal stanovisko firmy F. M., s. r. o., k soupisu výdajů předložených Ing. J. P., a z tohoto vyjádření, založeného ve spise, pak bylo zjištěno, že poskytnutí uvedené půjčky ve výši 320.000,- Kč M. D. nebylo zaneseno do účetní evidence společnosti a smlouva, která byla doložena obviněným, byla sepsána až poté, co byl zjištěn schodek v pokladně, což ostatně vyplývá právě i z výpovědi M. D. Na straně 12 pak nalézací soud uzavřel, že pokud jde o právní kvalifikaci jednání obviněného, spočívajícího v zapůjčení částky 320.000,- Kč, je nepochybné, že obviněný poskytl svědku D. půjčku v celkové výši 320.000,- Kč, aniž to zavedl řádně do účetnictví, aniž byl stanoven termín jejich splatnosti, tato splatnost dodržována a příp. vymáhána. Dále nalézací soud zdůraznil, že tato půjčka v žádném případě nesouvisela s předmětem podnikání poškozené společnosti, a je tedy zcela na místě toto jednání kvalifikovat jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák.

Odvolací soud pak pouze na straně 4 odůvodnění svého usnesení k námitkám obviněného stran této otázky stručně uvedl, že okresní soud všechny provedené důkazy správně vyhodnotil, když uznal obviněného Ing. J. P. vinným výše popsáním skutkem, který, pokud se týká částky 320.000,- Kč, zapůjčené svědku D., kvalifikoval jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., protože obviněný svědkovi tuto částku zapůjčil z firemních prostředků původně bez jakýchkoli dokladů a bez souhlasu majitele společnosti.

Nejvyšší soud v návaznosti na shora uvedené shrnutí závěrů soudů první i druhé instance považuje za nutné zdůraznit, že z popisu skutku ve výroku o vině v rozsudku soudu prvního stupně nevyplývají všechny znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., jak byly shora obecně uvedeny. Nalézací soud zejména zcela jasně nevymezil, kterou část skutku považuje za zpronevěru a jakou část pak za další trestný čin zkrsování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 tr. zák. Dále pak až v odůvodnění svého rozhodnutí přesněji uvedl, že kvalifikace jednání obviněného jako

trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. se týká pouze té části skutku, kde se jedná o půjčku v částce 320.000,- Kč svědku D. Tento závěr pak potvrdil i odvolací soud. Ani jeden ze soudů rozhodujících ve věci se náležitě nezabýval znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1 tr. zák. spočívajícími v přisvojení si cizí věci a zejména naplněním subjektivní stránky tohoto trestného činu ze strany obviněného Ing. J. P., přičemž nalézací soud tyto znaky ani dostatečně nevyjádřil ve výroku o vině svého rozsudku. Oba soudy v tomto směru zcela pominuly obhajobu obviněného, v rámci níž uváděl, že neměl v úmyslu přisvojit si cizí věc a způsobit tím předmětné společnosti škodu, protože pokud poskytl předmětnou půjčku zaměstnanci, bylo to v zájmu jeho udržení ve firmě, protože M. D. byl jedním z klíčových zaměstnanců, kterého společnost nacházející se v krizové situaci potřebovala, a půjčka tak měla stabilizační charakter, což není v podnikové sféře výjimka. Nalézací soud nejenže úmysl obviněného nezkoumal, nýbrž spatřoval zpronevěru výše zmiňované půjčené částky v tom, že obviněný nezanese půjčku do účetnictví, nestanovil termín její splatnosti, splatnost nebyla dodržována a vymáhána a půjčka nesouvisela s předmětem podnikání. Odvolací soud pak tento závěr dále rozvedl tím, že nezákonnost jednání obviněného stran půjčky svědku D. spatřoval v uzavření smlouvy o půjčce ústní formou, tedy bez jakýchkoli dokladů, a navíc bez souhlasu majitele společnosti. Tyto závěry soudů obou předchozích stupňů však z hlediska naplnění znaků přisvojení cizí věci a úmyslu zpronevěřit peníze poškozené společnosti vzbuzují určité pochybnosti, neboť takové popsané jednání, byť z hlediska vedení účetnictví společnosti v rozporu se zákonem č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví, samo o sobě ještě neznamená, že by si obviněný předmětnou částku úmyslně přisvojil. Nelze totiž opomenout, že obviněný byl jediným jednatelem předmětné společnosti s ručením omezeným, který je jako statutární orgán oprávněn jednat jménem společnosti, přičemž obchodní zákoník v § 134 stanoví, že jednatelem náleží obchodní vedení společnosti. Ustanovení § 135 odst. 2 obchodního zákoníku pak výslovně odkazuje na ustanovení § 194 odst. 4 obchodního zákoníku, z něhož vyplývá, že pokud obchodní zákoník nestanoví jinak, není nikdo jiný oprávněn dávat jednatelem pokyny týkající se obchodního vedení společnosti, tedy ani společník poškozené společnosti svědek R. K.

Podle ustáleného teleologického výkladu uvedených ustanovení obchodního zákoníku je třeba první a třetí větu § 194 odst. 4 obchodního zákoníku vykládat ve vzájemné vazbě tak, že jednatel je sice povinen se řídit pokyny valné hromady nebo jediného společníka společnosti s ručením omezeným (srov. § 132 obchodního zákoníku), ten však nesmí vydávat pokyny týkající se obchodního vedení společnosti. K takovému výkladu vede i skutečnost, že má-li být jednatel společnosti s ručením omezeným (podobně jako představenstvo akciové společnosti) ve vztahu ke společnosti, popř. ve vztahu ke třetím osobám plně odpovědný za výkon své funkce, není dost dobře možno takovou odpovědnost založit za stavu, kdy by byl omezen pokyny valné hromady nebo jediného společníka společnosti s ručením omezeným při výkonu obchodního vedení společnosti. Uvedené pokyny ve smyslu § 194 odst. 4 věty první obchodního zákoníku se mohou týkat jen zásad, které nezasahují bezprostředně do obchodního vedení, i když se jej v dlouhodobém horizontu také týkají, tedy např. zásad dlouhodobé investiční politiky, popř. směru jakým se společnost bude vyvíjet, či naopak jaké významné aktivity společnost utlumí či zcela zruší apod. Z těchto skutečností vyplývá, že pokud jde o obchodní vedení společnosti a možnosti zásahů do něho není žádného rozdílu mezi společností s ručením omezeným s jedním společníkem, který valnou hromadu nekoná, a společností s ručením omezeným s více společníky, kteří se prostřednictvím valné hromady podílejí na řízení takové společnosti (podobně je tomu i u představenstva akciové společnosti s jedním akcionářem a s více akcionáři). Se zřetelem k výše rozvedeným teoretickým východiskům proto nelze považovat za správný závěr soudů obou stupňů, podle něhož k nakládání s majetkem obchodní společnosti F. M., s. r. o., v rámci obchodního vedení, kam mohlo s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem spadat i rozhodnutí o poskytnutí půjčky zaměstnanci M. D. (šlo o jednání směřující dovnitř společnosti), potřeboval obviněný jako jednatel souhlas společníka této společnosti R. K. Přitom právě o tento závěr zejména odvolací soud opřel svůj závěr o naplnění znaků trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Pokud pak v tomto směru oba soudy navíc zdůrazňovaly, že obviněný smlouvu

o půjčce s M. D. uzavřel ústně a bez dohodnutého data splatnosti, přičemž tato splatnost nebyla dodržována a vymáhána pak ani tyto skutečnosti samy o sobě nemohou vést k závěru o naplnění shora uvedených znaků trestného činu zpronevěry. Pro uzavření smlouvy o půjčce podle § 657 občanského zákoníku není předepsána žádná forma, a to na rozdíl od smlouvy o úvěru v režimu obchodního zákoníku, u které zákon vyžaduje písemnou formu. Společnost také může v obecné rovině svým zaměstnancům poskytovat jako motivaci pro lepší pracovní výsledky či jejich udržení na příslušné pracovní pozici výhodné půjčky a nemusí mít tuto činnost zapsanu v obchodním rejstříku jako předmět podnikání, když ji poskytuje zaměstnancům jen jako jakousi odměnu z důvodu motivace. S dovoláním je třeba souhlasit i pokud v něm bylo namítáno, že vadou nebylo ani nestanovení termínu splatnosti. Pojmovým znakem půjčky je sice její dočasnost, avšak nezbytnou náležitostí smlouvy není stanovení doby vrácení. Splatnost půjčky může být dohodnuta i později a není-li vůbec dohodnuta, je dlužník povinen půjčku vrátit na požádání věřitele podle ustanovení § 563 občanského zákoníku. Z těchto důvodů argumentace obou soudů nemá potřebnou zákonnou oporu.

S ohledem na to vyvolávají shora uvedené závěry obou soudů o tom, že se obviněný dopustil trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. závažné pochybnosti. Na druhé straně však nelze opomenout některé další závažné skutečnosti, které byly oběma soudy v jejich rozhodnutí uvedeny a jež mají podstatný význam z hlediska právní kvalifikace tohoto jednání obviněného, na něž je třeba v dalším řízení zaměřit pozornost při rozhodování v této věci, a to vedle zvažované právní kvalifikace trestného činu zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. V tomto směru považuje Nejvyšší soud za potřebné zdůraznit, že obviněný jako jednatel společnosti F. M., s. r. o., i podle své vlastní výpovědi dobře věděl, že se tato společnost nachází ve špatné finanční situaci, a přesto z její dispozice odstranil nikoli zanedbatelnou částku v hotovosti ve výši 320.000,- Kč půjčkou zaměstnavateli M. D., a to navíc za shora podrobně uvedených okolností důležitých z hlediska její brzké návratnosti do jejího majetku. Je sice pravdou, že společnost formálně jako ekvivalent získala pohledávku za svědkem D., nicméně nelze přehlédnout, že na rozdíl od okamžitě dostupných finančních prostředků v pokladně mohou u splácení půjčené částky nastat značné komplikace, pokud tato nebude splacena řádně a včas. S ohledem na shora uvedené okolnosti nebylo ani reálné, aby se tyto prostředky uvedené společnosti v dohledné době vrátily. Navíc dostupnost takových finančních prostředků se pro společnost může značně oddálit například z důvodu nutnosti vymáhání dluhu, časově náročnější exekuce proti povinnému apod. Přitom je třeba zvažovat i povinnosti jednatele společnosti F. M., s. r. o., vyplývající z ustanovení § 135 odst. 2 ve spojení s § 194 odst. 5 obchodního zákoníku, podle kterých je jednatel společnosti s ručením omezeným povinen jednat s péčí řádného hospodáře, přičemž pokud takto nejedná může tím i předmětnou obchodní společnost poškodit. V tomto směru je důležité, že k poskytnutí půjčky M. D., a to v nemalém rozsahu vzhledem ke ztrátám společnosti F. M., s. r. o., za shora uvedených okolností mělo dojít v době, kdy tato společnost byla v krizové situaci a zcela zjevně potřebovala hotové prostředky k provozním účelům. Za této situace, pokud by takovým jednáním způsobil obviněný Ing. J. P. jako jednatel úmyslně porušením povinnosti vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře škodu této společnosti, bylo by možné dovozovat při splnění všech dalších zákonných předpokladů jeho trestní odpovědnost podle § 255 tr. zák. a stejně tak mu lze uložit i povinnost tuto způsobenou škodu společnosti s ručením omezeným nahradit (srov. § 135 odst. 2 ve spojení s § 194 odst. 5, věta třetí obchodního zákoníku). Důvodnosti tohoto přístupu k posuzování jednání obviněného Ing. J. P. svědčí i část skutkové věty výroku o vině rozsudku nalézacího soudu ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 3 T 85/2008, kde je uvedeno, že obviněný „ ... jednal takto v rozporu s ustanovením § 7 odst. 1, § 7 odst. 4, § 8 zákona číslo 563/1991 Sb., ač byl povinen řádně spravovat cizí majetek, jak mu ukládá ustanovení § 134, § 135 ve spojení s § 194 odst. 5 obchodního zákoníku“. Tato posledně uvedená část naznačuje, že i nalézací soud se zabýval shora uvedenými skutečnostmi, byť z hlediska právní kvalifikace z nich zatím nevyvodil odpovídající závěry. Srovnej k tomu i rozhodnutí pod č. [21/2002](#) Sb. rozh. tr. nebo pod č. T 91 v Souboru rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, sv. 4/2001.

Další výhrada obviněného uvedená v dovolání směřovala k právní kvalifikaci jeho jednání též i jako trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. K tomu dovolatel v podrobnostech namítl, že jednáním kladeným mu v tomto směru za vinu nespáchal trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění, neboť svým protiprávním jednáním nezpůsobil následek tohoto trestného činu, tedy neohrozil majetková práva jiného ani včasné a řádné vyměření daně. Okresní soud ve výroku svého rozsudku neuvedl žádné skutkové okolnosti, které by mohly být posouzeny jako následek takového činu. Pokud okresní soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že došlo k ohrožení práv společnosti, která mohla v dalším období uplatňovat ztrátu ze svého podnikání v daňovém přiznání, je pak nutno vzít v úvahu, že se jednalo o zcela hypotetickou možnost uplatnění účetnictvím neevidované další ztráty v dalších obdobích ke snížení daňového základu.

Trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. se dopustí ten, kdo nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku nebo k jejich kontrole, ač je k tomu podle zákona povinen, a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně. Dovětek „ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně“ u trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák. se vztahuje nejen k alinea třetí, ale i k alinea první a druhá, a proto je třeba zaměřit na prokázání tohoto znaku dokazování a jeho výsledky pak vyjádřit ve skutkové i právní větě výroku o vině odsuzujícího rozsudku (srov. č. [54/2006](#) Sb. rozh. tr.). Pod pojem majetková práva je třeba zahrnout veškerá práva vztahující se k majetku, tedy nejen práva vyplývající z vlastnictví věci, ale i majetková práva vyplývající ze závazkových vztahů, jakož i práva z jiných vztahů, které mají majetkový charakter. K naplnění této skutkové podstaty postačí ohrožení majetkových práv jiného, nemusí tedy dojít k jejich narušení. Avšak toto ohrožení musí být reálné, tedy musí být z určitých okolností, soudy v jejich rozhodnutích konkretizovaných, zřejmé, že na takové ohrožení lze přinejmenším usuzovat. Jde taktéž o úmyslný trestný čin.

Závěry nalézacího soudu, které posléze potvrdil i soud odvolací, jsou ohledně otázky ohrožení majetkových práv jiného založeny zejména na znaleckém posudku znalkyně D. M., který je založen ve spise na č. l. 697 až 701 a na jeho Dodatku, založeném na č. l. 781 až 786 spisu. Závěry z něj plynoucími se soud první instance zabýval podrobně na straně 11 a 12 odůvodnění svého usnesení. Shrnující závěry znalkyně, podle níž obviněný nevedl účetnictví v souladu se zákonem č. [563/1991](#) Sb., o účetnictví, v platném znění, a došlo k porušení § 7 odst. 1 a následující tohoto zákona. Pokud pak jde o otázku, zda došlo k ohrožení práv jiného nebo ohrožení včasného a řádného vyměření daně, znalkyně dospěla k závěru, že obviněný použil finanční prostředky zčásti na provoz společnosti a dále na půjčku M. D. Částky uváděné jako půjčky nemají žádný vliv na výši daně z příjmu právnických osob, avšak částka 822.198,21 Kč (soud zde poukázal na to, že oproti závěrům znalkyně bylo dokazováním prokázáno, že půjčka B. K. nebyla ve skutečnosti tomuto svědkovi nikdy poskytnuta a proto ji soud přičetl ke znalkynině zmiňované částce 522.198,21 Kč, čímž dostal výslednou částku) byla použita, byť v rozporu s účetními předpisy, ale ve prospěch společnosti, aniž však byla řádně vyúčtována. Znalkyně měla k dispozici daňové přiznání za rok 2002, z něhož uzavřela, že společnost si snížila základ daně o daňovou ztrátu ve výši 2.368.929,- Kč. Daňový základ vykázaný v daňovém přiznání za rok 2002, byl 0,- Kč. Pokud by byly náklady zvýšeny o částku 522.198,21 Kč, potažmo o 822.198,21 Kč, mohla společnost F. M., s. r. o., použít pro odpočet ztráty pouze částku, kterou uvedla znalkyně ve znaleckém posudku a částku neuplatněné ztráty pak použít v dalších obdobích ke snížení daňového základu s ohledem na zákon o dani z příjmu. Nalézací soud uzavřel, že v tomto směru ohrozil obviněný svým jednáním majetková práva společnosti.

Dále na straně 12 pak soud prvního stupně v návaznosti na uvedený znalecký posudek uvedl, že pokud pak jde o zbylou částku 822.198,21 Kč, je nepochybné, že nebylo prokázáno, že by obviněný použil získané vyúčtované finanční prostředky výlučně pro svoji vlastní potřebu, naopak je zde patrné, že skutečně tyto prostředky byly použity ve prospěch společnosti na mimořádné směny

zaměstnanců, kteří pracovali pro firmu nad rámec pravidelné sjednané pracovní doby, případně na nákup součástek a dalšího zařízení. Je ovšem skutečností, že obviněný o tomto nevedl doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku, jak vyplývá zejména ze znaleckého posudku, a tím zde došlo k ohrožení práv společnosti, která mohla v dalším období uplatňovat ztrátu ze svého podnikání v daňovém přiznání.

Odvolací soud k tomu opět ve stručnosti jen shrnul, že ohledně částky 822.198,21 Kč bylo nutno jednání obviněného kvalifikovat jako trestný čin zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 odst. 1 tr. zák., neboť jak bylo svědeckými výpověďmi a listinnými důkazy prokázáno, obviněný s touto částkou sice nakládal ve prospěch firmy, byť jsou o tom určité pochybnosti, avšak užíval tyto peníze takovým způsobem, že nebylo možno provést řádnou kontrolu, kolik peněz a na jaké účely z této částky bylo vyplaceno. Především pak došlo k ohrožení práv společnosti, která mohla v dalším období uplatňovat ztrátu ze svého podnikání v daňovém přiznání. V tomto směru odkázal i odvolací soud na závěry znalkyně (srov. str. 4 napadeného usnesení odvolacího soudu).

Nejvyšší soud s ohledem na předchozí shrnutí závěrů soudů obou stupňů k této otázce považuje za nutné zdůraznit, že i v tomto bodě je třeba se zabývat shora uvedenou námitkou dovolatele Ing. J. P. z hlediska její opodstatněnosti. Následek, který má naplňovat zákonný znak předmětné skutkové podstaty „... a ohrozí tak majetková práva jiného nebo včasné a řádné vyměření daně“, nalézací soud vůbec nevedl ve skutkové části výroku o vině v rozsudku ze dne 17. 2. 2005, sp. zn. 3 T 85/2004. Již toto pochybení je zásadní vadou tohoto rozhodnutí, která je důvodem pro jeho zrušení ve smyslu § 265k odst. 1 tr. ř. (srov. č. [54/2006](#) Sb. rozh. tr.). Navíc oba soudy, a to jak nalézací, tak i odvolací nespecifikovaly ohrožení majetkových práv jiného, které mělo spočívat v možnosti uplatňovat v dalším období ztrátu ze svého podnikání v daňovém přiznání takovým způsobem, aby nevyvolávalo pochybnosti o reálnosti takového ohrožení majetkových práv poškozené společnosti F. M., s. r. o. Ačkoli je třeba konstatovat, že naplnění znaku „ohrožení majetkových práv jiného“ může obecně spočívat i „v možnosti uplatňovat v dalším období ztrátu ze svého podnikání v daňovém přiznání podávaném za další zdaňovací období ve smyslu daňových předpisů“, je třeba se s ohledem na povahu tohoto ohrožení majetkových práv vždy vypořádat s tím, zda toto ohrožení majetkových práv jiného bylo s ohledem na stav konkrétní společnosti reálné. Je pravdou, že pokud jde o závěr o naplnění znaku „ohrožení majetkových práv jiného“ se oba soudy opírají o závěry znalkyně (srov. č. 1. 785 až 786 spisu), nicméně sama znalkyně D. M. na straně 5 dodatku ke znaleckému posudku č. 15/2007 (viz č. 1. 785 spisu), uvedla, že „neměla k dispozici daňové přiznání následujících období a nebylo možno tedy určit, na které období by toto snížení daňového základu mohlo být použito (ve kterém prvním následujícím zdaňovacím období společnost vykázala zisk).“ Za této situace pak je také rozhodné, zda se uvedená společnost nacházela jen v přechodné ztrátě, anebo zda již byla ve stavu úpadku, neboť při předlužení či insolvenční poškozené společnosti by uvažované ohrožení majetkových práv této společnosti zřejmě nemělo podstatný význam a bylo spíše hypotetické, jak nakonec uvádí v dovolání obviněný Ing. J. P. V této souvislosti také dále Nejvyšší soud podotýká, že samy soudy ve svých rozhodnutích konstatovaly, že obviněný shora citované finanční prostředky na základě svědeckých výpovědí a listinných důkazů použil ve prospěch společnosti, ať již na odměňování zaměstnanců či na nákup materiálu k výrobě, a proto je třeba ohrožení majetkových práv poškozené společnosti F. M., s. r. o., skutečně i z tohoto hlediska odpovědně zvažovat. Z přiloženého spisového materiálu sice vyplývá, že v předmětné společnosti v důsledku jednání obviněného Ing. J. P. její účetnictví nebylo řádně vedeno, avšak doposud nebyla zcela bez pochybností vyřešena otázka, jaká majetková práva a v jakém rozsahu měl obviněný takovým jednáním reálně ohrozit.

Ve skutkové větě a v podstatě ani v odůvodnění rozhodnutí nalézacího soudu pak dále není vůbec konkretizováno ani to, jaké účetní doklady vlastně obviněný neměl vést z hlediska naplnění znaku „nevede účetní knihy, zápisy nebo jiné doklady sloužící k přehledu o stavu hospodaření a majetku“ v

§ 125 odst 1 alinea 1 tr. zák. Nálezací soud pouze přejal ze znaleckého posudku zákonná ustanovení, o kterých konstatovala znalkyně, že byla nečinnost obviněného s nimi v rozporu, a ohledně nevedení účetnictví pouze ocitoval znění právní věty příslušné skutkové podstaty souzeného trestného činu. Pokud na závěr nálezací soud ve skutkové větě uvedl i skutečnost, že obviněný „... jednal takto v rozporu s ustanovením § 7 odst. 1, § 7 odst. 4, § 8 zákona číslo 563/1991 Sb., ač byl povinen řádně spravovat cizí majetek, jak mu ukládá ustanovení § 134, § 135 ve spojení s § 194 odst. 5 obchodního zákoníku“ nelze to považovat z hlediska specifikace uvedeného znaku trestného činu podle § 125 odst. 1 alinea 1 tr. zák. za dostačující, neboť v těchto ustanoveních jsou uvedeny především určité zásady z hlediska vedení účetnictví. V § 7 odst. 1 zák. č. [563/1991](#) Sb. se uvádí, že účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka sestavená na jeho základě podávala věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky, a v § 8 zák. č. [563/1991](#) Sb. se zdůrazňuje, že účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů. Přesto, že jde jistě o důležitá ustanovení, pokud jde o vedení účetnictví účetních jednotek, pro vymezení „účetních knih, zápisů nebo jiných dokladů“ ve smyslu § 125 odst. 1 alinea 1 tr. zák. v odsuzujícím výroku rozsudku tato ustanovení nemají podstatný význam.

Ze všech těchto důvodů Nejvyšší soud shledal ve smyslu § 265k odst. 1 tr. ř. podané dovolání obviněného Ing. J. P. důvodným, a proto z podnětu dovolání obviněného Ing. J. P. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 18. 2. 2009, sp. zn. 2 To 37/2009, a rozsudek Okresního soudu v Šumperku ze dne 15. 12. 2008, sp. zn. 3 T 77/2006. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. zrušil i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak Nejvyšší soud přikázal Okresnímu soudu v Šumperku, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Toto rozhodnutí učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání, neboť vzhledem k charakteru vytknutých vad je zřejmé, že je nelze odstranit ve veřejném zasedání.

V novém řízení je nálezací soud vázán shora uvedenými právními názory, které vyslovil ve svém rozhodnutí Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.), a z tohoto hlediska zvaží, zda a v jakých směrech je třeba doplnit dokazování, zejména z hlediska, zda v návaznosti i na předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu v této věci přichází v úvahu posouzení jednání obviněného Ing. J. P. jako trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák., popř. jen jako trestného činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák., případně jako trestného činu zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění podle § 125 tr. zák. Ačkoli dovolací soud na tyto skutečnosti poukazyval již ve svém předchozím rozhodnutí v této věci, s ohledem na shora vytknutá pochybení nálezacího a posléze i odvolacího soudu musí opětovně zdůraznit, že podle ustálené judikatury může totiž být nositelem povinnosti opatrovat nebo spravovat cizí majetek ve smyslu § 255 odst. 1 tr. zák. i fyzická osoba ve funkci statutárního orgánu právnické osoby, konkrétně v tomto případě jednatel ve vztahu k majetku společnosti s ručením omezeným, který patří této společnosti, neboť vztah mezi právnickou osobou – společností s ručením omezeným a fyzickou osobou ve funkci statutárního orgánu – jednatele společnosti s ručením omezeným, včetně jeho vztahu k majetku této právnické osoby, může být založen přímo zákonným ustanovením (viz např. § 66 odst. 2, § 567 a § 570 obchodního zákoníku ohledně obchodních společností a § 135 odst. 2 a § 194 odst. 5 obchodního zákoníku ohledně společnosti s ručením omezeným).

Podle § 133 obchodního zákoníku, na který odkazuje obviněný ve svém dovolání, je statutárním orgánem společnosti jeden nebo více jednatelů. Je-li jednatelů více, je oprávněn jednat jménem společnosti každý z nich samostatně, nestanoví-li společenská smlouva nebo stanovy jinak. Omezit jednatelská oprávnění může pouze společenská smlouva, stanovy nebo valná hromada. Takové omezení je však vůči třetím osobám neúčinné. Jednatele jmenuje valná hromada z řad společníků

nebo jiných fyzických osob. Podle § 134 obchodního zákoníku náleží jednatelem obchodní vedení společnosti. Obchodní vedení společnosti je třeba odlišovat od jednání jménem společnosti, které se realizuje ve vztahu k třetím osobám, zatímco obchodní vedení směřuje dovnitř společnosti. Pojem obchodního vedení není v obchodním zákoníku definován, přestože ho zákon běžně používá. Pod pojem obchodního vedení se zpravidla zahrnuje organizace a řízení podniku, který náleží společnosti, řízení zaměstnanců, rozhodování o provozních záležitostech, tj. např. zásobování, odbyt, reklama, vedení účetnictví (srov. § 135 odst. 1 obchodního zákoníku) apod., jakož i rozhodování o podnikatelských záměrech. Pod pojem obchodního vedení pak nelze zahrnout právní úkony uzavírané společností s třetími osobami (viz citovaný § 133 obchodního zákoníku). V některých případech však na rozhodnutí učiněné v rámci obchodního vedení společnosti navazuje jednání jménem společnosti, a to tam, kde k realizaci takového rozhodnutí je nutné právní jednání ve vztahu k třetím osobám. Do obchodního vedení společnosti však nenáleží ty činnosti, které jednatel provádí ve vztahu ke společníkům či orgánům společnosti, např. svolání valné hromady podle § 128 odst. 1 obchodního zákoníku, oznámení o následném přijetí usnesení valné hromady podle § 127 odst. 8 obchodního zákoníku, vedení seznamu společníků podle § 135 odst. 1 obchodního zákoníku apod., neboť tyto činnosti se nedotýkají každodenní podnikatelské činnosti společnosti a směřují k výkonu práv společníků. Podle § 135 odst. 2 obchodního zákoníku se ustanovení § 194 odst. 2 první až páté věty, odstavce 4 až 7 a § 196a obchodního zákoníku použijí obdobně, a proto jsou jednatele povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře a zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu. Ti jednatele, kteří způsobili společnosti porušením právních povinností při výkonu své působnosti škodu, odpovídají za tuto škodu společně a nerozdílně. Kromě odpovědnosti jednatelů podle obchodního zákoníku lze jejich další odpovědnost dovodit též z příslušných ustanovení trestního zákona a některých dalších, zejména správních předpisů. Pokud jde o trestněprávní odpovědnost, připadá v úvahu zejména uplatnění ustanovení § 125, § 126, § 127, § 128, § 248, § 255 a § 255a tr. zák. (srov. Bartošiková, M., Štenglová, I. Společnost s ručením omezeným, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2003, s. 201). Z toho vyplývá, že posuzuje-li se činnost jednatele při jednání jménem společnosti, ale i v rámci obchodního vedení, je třeba zvažovat povahu takového jednání z hlediska všech v úvahu přicházejících právních kvalifikací, a to nejen souhrnně, ale i jednotlivě ke každému konkrétnímu jednání kladenému obviněnému (jednatelem) za vinu. Z tohoto důvodu, i když není vyloučeno s ohledem na to, že majetek společnosti s ručením omezeným je ve vztahu k jednatelem i ředitelům společnosti majetkem cizím, posoudit jeho jednání, které spočívá v přisvojení svěřené věci, jako trestný čin zpronevěry podle § 248 tr. zák., neznamená to na druhé straně, že každé jednání jednatele a ředitele společnosti, které je v rozporu s právními předpisy, zejména pokud neodpovídá náležitému vedení účetnictví nebo není činěno s péčí řádného hospodáře, musí naplňovat znak „přisvojení si svěřené cizí věci“. V tomto směru je zejména významný vztah k trestnému činu porušování povinnosti při správě cizího majetku podle § 255 tr. zák., které se vztahuje na osoby, jimž bylo svěřeno opatrování nebo správa cizího majetku, a uplatní se tam, kde nebylo prokázáno, že by ve své funkci obohatily sebe nebo jiného, ale prokáže se jen způsobení škody. V tomto smyslu je ustanovení § 255 tr. zák. subsidiární k ustanovení o trestném činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. (srov. č. 48/1951 a č. 21/2002-I. Sb. rozh. tr.).

Na závěr je třeba konstatovat, že ačkoli nalézací soud v zásadě provedl doplnění dokazování tak, jak mu bylo naznačeno v předchozím rozhodnutí Nejvyššího soudu v této věci, nedostatečně poté tato skutková zjištění vyhodnotil z hlediska jejich právního posouzení, a ve výše naznačených případech, kdy z doplněného dokazování vyplynula v závislosti na zvolené právní kvalifikaci podle § 125 odst. 1 tr. zák. potřeba dalšího dokazování, nalézací soud tímto směrem nepostupoval a své závěry ohledně ohrožení či porušení majetkových práv poškozené společnosti založil na doposud nikoli zcela úplně a v potřebném rozsahu prokázaných skutečnostech, což je nutno v shora naznačených směrech v dalším řízení napravit.

Vzhledem k tomu, co již bylo uvedeno shora, je třeba také zdůraznit, že při odůvodňování rozsudku je nezbytné postupovat důsledně v souladu s ustanovením § 125 odst. 1 tr. ř., které stanoví, že v odůvodnění rozsudku soud stručně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují. Z odůvodnění musí být patrné, jak se soud vypořádal s obhajobou, proč nevyhověl návrhům na provedení dalších důkazů a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů , judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odškodnění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Hodnocení důkazů](#)
- [Adhezní nárok \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Stížnost proti usnesení o zahájení trestního stíhání](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výkon trestu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost](#)
- [Předávací vazba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)